
Kyrkomötet Budgetutskottets betänkande 2014:1

Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2015–2017

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas skrivelsen KsSkr 2014:1 *Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2015–2017*.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2015 till 2 815 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2016 till 2 656 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2017 till 2 705 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 67 miljoner kronor under åren 2015–2019 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2015–2019 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2014:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2015–2017

1. Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.
2. Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2015 till 2 815 miljoner kronor.
3. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2016 till 2 656 miljoner kronor.
4. Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2017 till 2 705 miljoner kronor.
5. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 67 miljoner kronor under åren 2015–2019 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.
6. Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2015–2019 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Yttrande från andra utskott

Kyrkolivsutskottet har yttrat sig över skrivelse KsSkr 2014:1 i Kl 2014:1y, *bilaga 1*.
Ekumenikutskottet har yttrat sig över skrivelse KsSkr 2014:1 i Eu 2014:1y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Bakgrund till skrivelsens förslag

Enligt kyrkoordningen 51 kap. 4–5 §§ ska den nationella nivån varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret, samt en plan för ekonomin under en period av tre år.

År 2010 beslutade kyrkomötet att det, utöver de ekonomiska ramarna för respektive år under perioden, ska finnas rullande femåriga kostnadsramar för finansiering av Svenska kyrkan i utlandets och Svenska teologiska institutets (STI) fastigheter och lokaler.

Kyrkomötet fastställde 2008 en målnivå för den nationella nivåns eget kapital och beslutade samtidigt att kyrkostyrelsen, om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger 125 procent av den indexuppräknade målnivån, ska lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras.

Mot bakgrund av ovanstående lämnar kyrkostyrelsen i skrivelsen förslag till inriktning för verksamheten, kostnadsram 2015, planeringsramar 2016 och 2017 samt kostnadsramar 2015–2019 för lokalförsörjning inom Svenska kyrkan i utlandet och STI i Jerusalem.

Skrivelsen inleds med en inledning och är därefter indelad i tre delar.

Uppdrag och utmaningar beskriver Svenska kyrkans och den nationella nivåns uppdrag och innehåller en sammanfattning av en analys av de yttre förutsättningarna för kyrkans uppdrag som återfinns i bilaga till skrivelsen samt en övergripande beskrivning av konsekvenser för och prioriteringar i kyrkostyrelsens verksamhetsplanering.

I *Verksamheten och dess inriktning* redovisas kyrkostyrelsens förslag till inriktning på verksamheten. I denna del redovisas också hur kostnads- och planeringsramar är planerade att fördelas på verksamhetsområden.

Ekonomi består av sammanfattningar och kommentarer kring ekonomin i sin helhet. I denna del redovisas kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram 2015, planeringsramar 2016 och 2017 samt kostnadsramar 2015–2019 för lokalförsörjning. Här redovisas också en preliminär fördelning av återstående medel 2015–2018 för *Dela tro – dela liv*. Den gemensamma satsningen på kyrkans undervisning och mission för alla åldrar som kyrkomötet beslutade om 2012.

Kyrkostyrelsens *förslag till inriktning för verksamheten* utgår från och avser den nationella nivåns uppgifter enligt kyrkoordningen samt instruktioner för kyrkostyrelse och råd. Den samlade inriktningen på verksamheten är främst:

- ♦ att stärka genomslag i företräderskapet genom att utveckla ändamålsenlighet och effektivitet (*företräderskap*)
- ♦ att främja relationer med kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med, eller särskild ekumenisk överenskommelse, för att konkret gestalta enhet och samverkan (*officiella relationer till andra kyrkor och samfund*)
- ♦ pastoral utveckling, hälsa, genusrättvisa och jämställdhet, hållbar försörjning samt fred och försoning (*internationell mission och diakoni*)
- ♦ att ge stöd inom områdena omvärldsanalys och forskning, administrativa stödfunktioner, församlingens grundläggande uppgift samt kommunikation (*stöd till stift och församlingar*)
- ♦ att stärka studenternas färdigheter och deras förmåga att analysera och reflektera över Svenska kyrkan samt bekräfta och fördjupa deras samhörighet med Svenska kyrkan (*de kyrkliga grundutbildningarna*)
- ♦ att genomföra forskning vars resultat kan utgöra underlag för Svenska kyrkans reflektion över sin identitet och sitt uppdrag samt reflektion över religionernas

roll i det mångkulturella samhället samt att tillgängliggöra forskningsresultaten (*forskning*)

- ♦ att stärka Svenska kyrkans röst i kulturdebatten och kulturens ställning inom Svenska kyrkan (*kultur*)
- ♦ att genomföra och följa upp diskussionerna med staten om villkor och nivåer på den kyrkoantikvariska ersättningen från 2015 i vilket det ingår att försöka skapa en förnyad syn på det kyrkliga kulturarbetet som levande och användbart och en samhällsresurs för social, kulturell och ekonomisk utveckling (*de kyrkliga kulturminnena*)
- ♦ att följa upp de förändringar som genomförts i verksamheten, höja kvaliteten i det diakonala arbetet, stärka insamlings- och kommunikationsarbetet, ge stöd i lokalförsörjningsfrågor och verka för utveckling av de lokaler som hyrs eller ägs av församlingarna samt teckna avtal med församlingar och verksamhetsplatser (*arbete bland svenskar i andra länder*)
- ♦ att utveckla färdiga kurspaket samt en samordnande funktion kring kursplanering och marknadsföring (*Svenska teologiska institutet i Jerusalem (STI)*)
- ♦ att ta till vara erfarenheterna från arbetet med 2013 års kyrkoval och förbereda valen 2017 (*de direkta valen*)
- ♦ att genomföra drift, förvaltning, utbildning, support och utveckling på ett ändamålsenligt, hållbart och kostnadseffektivt sätt (*Gemensamma datasystem*)
- ♦ att producera ändamålsenliga underlag för förankring, reflektion och beslut om förändringar i kyrkoordningen (*inomkyrklig normgivning*)
- ♦ att förvalta kapitalet effektivt, på ett etiskt försvarbart sätt, sprida risker och uppnå bästa möjliga uthålliga totalavkastning (*förvaltning av nationellt kapital*)
- ♦ att löpande utveckla ändamålsenlighet och effektivitet i den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning (*ledning och administration*).

År 2008 fastställde kyrkomötet en målnivå för den nationella nivåns eget kapital och beslutade samtidigt att kyrkostyrelsen, om faktiskt utfall enligt årsbokslut överstiger 125 procent av den indexuppräknade målnivån, ska lämna förslag till kyrkomötet om hur överstigande kapital ska hanteras.

Vid utgången av 2013 översteg eget kapital 125-procentsnivån med 664 miljoner kronor. Mot bakgrund av Svenska kyrkans utmaningar, vikande medlemsutveckling och ökade ekonomiska risker menar kyrkostyrelsen att en utredning av målkapitalets storlek bör göras. De avser att bereda frågan till 2015 års kyrkomöte och då bland annat belysa för vilka situationer som målkapitalet kan utgöra en buffert.

Utskottets överväganden

Verksamhetens inriktning

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa inriktning för verksamheten på nationell nivå.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har tidigare noterat kyrkostyrelsens ambition att utveckla den nationella nivåns verksamhets- och ekonomistyrning, inklusive beslutsunderlag till kyrkomötet. Utskottet har tidigare också konstaterat att det med åren blivit lättare att följa de ekonomiska resonemangen och att sambandet mellan verksamhet och ekonomi blivit tydligare. Utskottet ser fram mot att kyrkostyrelsen fortsätter utveckla strukturen för planerad verksamhet, dess inriktning och kostnader.

Ett område som utskottet gärna skulle se utvecklas i skrivelsen är att tydligare beskriva konsekvenserna av kyrkostyrelsens bedömningar och ställningstaganden.

Utskottet ser också behov av att kyrkostyrelsens arbete med riskanalys och dess konsekvenser än tydligare framkommer i skrivelsen. Utskottet noterar med tillfredsställelse att kyrkostyrelsen arbetar med omvärldsanalys, men önskar en tydligare koppling till vilka konsekvenser analysen resulterar i för verksamhetens inriktning. Som en del av omvärldsanalysen ser utskottet gärna resonemang kring alternativa finansieringssätt.

Utskottet har som en del av beredningen likt tidigare år haft överläggningar med kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få särskilda frågor belysta. Dialogen med kyrkostyrelsens arbetsutskott ger förbättrad grund för utskottets bedömning av skrivelsen.

När det gäller de kyrkliga kulturminnena framgår det av skrivelsen att det finns tre prioriterade områden för utveckling under planeringsperioden vilket utskottet finner positivt. Det första området avser utveckling av kvalitet, effektivitet och analys. Det andra området är stärkt nationellt stöd och utvecklade redskap i förvaltningen av fastigheter och kulturarv. Det tredje området handlar om strategisk utveckling av det kyrkliga kulturarvet som resurs för samhälle och kyrka, med fokus på utvidgat bruk, kommunikation av kulturvärdena och ökad tillgänglighet till kyrkorna. Utskottet noterar också att den sedan tidigare ansamlade kyrkoantikvariska ersättningen som inte förbrukats planeras ha använts fullt ut vid utgången av 2015. Utskottet ser med tillförsikt fram emot en fortsatt hög förbrukningstakt av den kyrkoantikvariska ersättningen.

Utskottet noterar med glädje det omfattande intresse som visats den genomförda remissomgången av förslaget till en ny kyrkohandbok. Det är ett tydligt tecken på att kyrkohandboken betyder mycket för många. Kyrkomötet har fullt förtroende för att kyrkostyrelsen låter arbetet ta den tid som behövs för en god kyrkohandbok för Svenska kyrkan under en lång tid framöver.

Av Ekumenikutskottets yttrande framgår bland annat att externa jämförelser kan vara resurser även vid redovisning av planerad verksamhet för att fördjupa självförståelsen och utmana våra prioriteringar, vilket utskottet ställer sig positivt till.

Utskottet instämmer i Kyrkolivsutskottets yttrande där det framgår att det är prioriterat att undersöka behovet av att utveckla påbyggnadsutbildning och avancerad fortbildning i samråd med stiftet.

Förra året beslutade kyrkomötet att uppdra åt kyrkostyrelsen att fastställa en plan för införandet av gemensamma systemlösningar i Svenska kyrkan och redovisa den för kyrkomötet senast 2015. Utskottet ser med förväntan fram mot en plan som bland annat omfattar tidplan, kostnadskalkyler, riskanalyser, uppskattad besparingspotential och slutsatser kring hur den nationella nivån på bästa sätt ska bidra till omställningsarbetet i Svenska kyrkan.

Kostnadsram 2015

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa kostnadsram för 2015 till 2 815 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till kostnadsram för 2015 är 14 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2015 som kyrkomötet beslutade om 2013. I relation till den tidigare beslutade ramen planeras ökade kostnader för stöd till stift och församlingar, internationell mission och diakoni samt gemensamma datasystem samtidigt som det planeras för minskad förbrukning av kyrkoantikvarisk ersättning och lägre kostnader för ledning och administration. I utjämningssystemet

förväntas kostnaderna för det generella utjämningsbidraget öka vilket balanseras av att kostnaderna för stiftsbidrag förväntas bli lägre än tidigare beslutad ram.

B 2014:1

Planeringsram 2016

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2016 till 2 656 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till planeringsram för 2016 är 28 miljoner kronor högre än den planeringsram för 2016 som kyrkomötet beslutade om 2013. Orsakerna till skillnaden är desamma som för 2015.

Planeringsram 2017

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att medge planeringsram för 2017 till 2 705 miljoner kronor.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till planeringsram för 2017 är 49 miljoner kronor högre än förslaget till planeringsram 2016. En orsak till de ökade kostnaderna är att kostnader för de direkta valen bidrar till ökade kostnader då 2017 är valår. För övrigt är orsakerna till stor del desamma som för 2015.

Ram för fastighetskostnader för Svenska kyrkan i utlandet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 67 miljoner kronor under åren 2015–2019 för kostnader för Svenska kyrkan i utlandets fastigheter och lokaler.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till kostnads- och planeringsram är 67 miljoner kronor för perioden 2015 till 2019. Det är 20 miljoner kronor lägre än den ram som kyrkomötet förra året beslutade för perioden 2014 till 2018.

Ram för fastighetskostnader STI

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa en ram på 5 miljoner kronor under åren 2015–2019 för kostnader för Svenska teologiska institutets fastighet i Jerusalem.

Budgetutskottets förslag överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet noterar att kyrkostyrelsens förslag till kostnads- och planeringsram är 5 miljoner kronor för perioden 2015 till 2019, vilket är oförändrat jämfört med den ram som kyrkomötet beslutade om förra året för perioden 2014 till 2018.

Uppsala den 26 september 2014

På Budgetutskottets vägnar

Bertil Olsson, ordförande

Malin Åkesson, sekreterare

Beslutande: Bertil Olsson, ordförande, Irène Pierazzi, Solveig Hallin, Peter Egardt, Leif Nilsson, Monica Lago, Marie Wojdkow, Bertil Persson, Lars T Gåreberg, Leif Nordlander, Christer Björk, Bengt Kjellgren, Carl-Eric Gabrielsson, Gerd Gullberg Johnson och Jenny Nilsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roger Sjöberg, Birger Wernersson, Christina Meltin Westerlund, Anita Engström, Marie Rydén Davoust, Mikael Grenstedt, Ann-Britt Åsebol, Mats Nilsson, Märta Stierna, David Lång, Roger Hedlund, Helén Lindbäck, Terence Hongslo och Hildegard Jarskog.

Biskop Martin Modéus har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2014:1y

Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2015–2017

Till Budgetutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över skrivelse 2014:1 Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2015–2017.

Kyrkolivsutskottet anser att den verksamhetsprioritering som kyrkostyrelsen lyfter fram i sin skrivelse stämmer väl överens med de frågor utskottet önskar prioritera. Det är angeläget att i samverkan med stiftens ge fortsatt stöd till församlingens grundläggande uppgift och att det även fortsättningsvis ingår i den nationella nivåns prioriteringar.

Utskottet vill särskilt framhålla två verksamhetsområden, *Svenska kyrkan som lärande organisation* samt uppdraget att undersöka behovet av att utveckla påbyggnadsutbildning och avancerad fortbildning i samråd med stiftens.

Det är av största vikt att de större satsningar som kyrkomötet initierar, t.ex. *Dela tro – dela liv* och arbetet med kyrkohandboken följs upp av utvärderingar och reflektion. Utskottet vill betona att Svenska kyrkan måste bli en bättre lärande organisation, där man kontinuerligt drar nytta av tidigare erfarenheter och tar konsekvensen av de summeringar som görs och utvecklar sina arbetsätt utifrån det man kommit fram till. För detta utvecklingsarbete krävs ekonomiska medel avsatta i budget, vilket utskottet vill att kyrkostyrelsen beaktar under verksamhetsperioden och i framtida planering.

Utskottet anser att den nationella nivån genom sitt utbildningsinstitut på sikt skulle kunna ta ett större ansvar för påbyggnadsutbildningar och kvalificerade fortbildningar, i stället för att anlita andra aktörer som görs idag. Därför vill utskottet framhålla uppdraget att undersöka förutsättningarna för detta verksamhetsområde i samråd med stiftens.

Uppsala den 24 september 2014

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Marie Nielsén, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Marie Nielsén, ordförande, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Kekke Paulsson, Sofia Rosenquist, Niklas Grahm, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Lars-Erik Edlund, Elisabeth Rydström, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sara Waldenfors, Monica Lindell Rylén, Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Jan Sahlin, Nasrin Sjögren, Elisabeth Sandberg Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Niklas Larsson, Margareta Larsson, Runar Filper, Ylva Wahlström och Karin Janfalk.

Biskoparna Jan-Olof Johansson och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet Ekumenikutskottets yttrande 2014:1y

Årsredovisning samt Verksamhet och ekonomi

Till Budgetutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över skrivelse 2014:1 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå åren 2015–2017 och 2014:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2013.

Ekumenikutskottet anser att skrivelserna på ett bra sätt redovisar genomförd och planerad verksamhet och utskottet har förtroende för den process som lett fram till kyrkostyrelsens redovisning och förslag i de båda skrivelserna. Utskottet har inte heller några invändningar mot de ärenden som kyrkostyrelsen återrappporterar och som grundar sig i beslut tagna av Ekumenikutskottet tidigare år.

Skrivelserna redovisar huvudsakligen aktiviteter och verksamhet och präglas förstås att detta. Vad vi åstadkommer säger inte allt om oss och Ekumenikutskottet tycker att det hade varit önskvärt att skrivelserna i större utsträckning i språk och tonalitet återspeglade också att Svenska kyrkan är en trosgemenskap och som sådan en del av den världsvida kyrkan med ett uppdrag att förkunna evangelium och med en övertygelse inte bara om gärningarnas betydelse utan också om nådens.

De bedömningar som görs av verksamheten är ju i stor utsträckning interna. Det skulle vara givande om redovisningen i någon utsträckning också kommenterades ur perspektiv som är någon annans än kyrkostyrelsens egna eller jämfördes med jämförbar verksamhet på annat håll. Även när det gäller redovisning av planerad verksamhet kan externa kommentarer och jämförelser kanske vara resurser för att fördjupa vår självförståelse och utmana våra prioriteringar.

Uppsala den 25 september 2014

På Ekumenikutskottets vägnar

Daniel Tisell, ordförande

David Axelson-Fisk, sekreterare

Beslutande: Daniel Tisell, ordförande, Lina Larhult, Mattias Kristenson, Agneta Brendt, Lars Stjernkvist, Lars G Linder, Anki Erdmann, Eva-Maria Munck, Anette Nordgren, Fredrik Sidenvall, Jan Olov Sundström, Madelaine Erlandsson, Magnus Hedin, Inga Alm och Lena Klevenås.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Karin Norlander, Jesper Eneroth, Göran Karlsson, Olle Carlsson, Katarina Wedin, Dan Sarkar, Elisabet Stålhjem, Lars-Ivar Ericson, Julia Kronlid, Margit Borgström, Agneta Granström och Anders Nihlgård.

Biskoparna Ragnar Persenius och Tuulikki Koivunen Bylund har deltagit i utskottets överläggningar.